

Prof. dr hab. Magdalena Gabig-Cimińska
Pracownia Biologii Molekularnej Chorób Skórnych
Instytut Biochemii i Biofizyki PAN w Gdańsku
ul. Kładki 24, 80-822 Gdańsk

Katedra Biologii i Genetyki Medycznej
Wydział Biologii
Uniwersytet Gdański
ul. Wita Stwosza 59, 80-308 Gdańsk

tel. +48 58 523 6046
e-mail: magdalena.gabig-ciminska@ug.edu.pl

Gdańsk, 10 czerwca 2021 r.

**Ocena rozprawy habilitacyjnej oraz dorobku naukowego i dydaktycznego
Pana dr Macieja Łałowskiego w związku z postępowaniem
o nadanie Kandydatowi stopnia doktora habilitowanego**

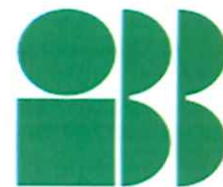
Niniejszej oceny dokonałam na podstawie nadesłanych materiałów obejmujących Wniosek z dn. 20 listopada 2020 r. o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk ścisłych i przyrodniczych w dyscyplinie nauki biologiczne wraz z 8 załącznikami:

- 1) Dane wnioskodawcy (wersja polska i angielska);
- 2) Oświadczenie, że przedkładane osiągnięcie habilitacyjne nie było przedmiotem innego postępowania habilitacyjnego (wersja polska);
- 3) Autoreferat (wersja polska i angielska) stanowiący rozprawę habilitacyjną zatytułowaną „Analiza interakcji białkowych oraz zaburzonych ścieżek sygnałowych w patologii neuronalnych ceroidolipofuscynoz”, składającą się z 10 prac opublikowanych w recenzowanych czasopismach wraz z omówieniem prezentowanych wyników badań;
- 4) Wykaz opublikowanych prac naukowych wraz ze wskaźnikami naukowymi oraz wykaz pozostałych osiągnięć naukowych, komercjalizacyjnych i organizacyjnych (wersja polska i angielska);
- 5) Kopia dokumentu potwierdzającego posiadanie stopnia doktora;
- 6) Oświadczenia o wkładzie habilitanta oraz autorów korespondencyjnych w osiągnięcie habilitacyjne;

- 7) Streszczenie osiągnięcie habilitacyjnego (wersja polska i angielska);
- 8) Kopie prac naukowych stanowiących główne osiągnięcie naukowe.

I. Sylwetka Habilitanta

Pan Maciej Maurycy Łałowski ukończył studia wyższe na Wydziale Biologii Uniwersytetu Warszawskiego, uzyskując w 1991 roku tytuł magistra. Rok później sfinalizował Studia Podyplomowe na Wydziale Geografii Instytutu Krajów Rozwijających się Uniwersytetu Warszawskiego, a w 1997 roku uzyskał stopień doktora nauk biologicznych, wykonując pracę doktorską w Instytucie Centrum Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej, Polskiej Akademii Nauk (ICMDiK PAN) w Warszawie, pod opieką naukową prof. Joanny Strosznajder. W czasie niemal całej swojej pracy naukowej Pan dr Łałowski posiadał zatrudnienie, kolejno w jednostkach naukowo-badawczych w kraju i za granicą. W 1988 roku rozpoczął staże podoktorskie jako Postdoc, odpowiednio w ICMDiK PAN w Warszawie, na Uniwersytecie Helsińskim w Finlandii oraz w Instytucie Genetyki Max Plank i Medycyny Molekularnej Max Delbruck w Niemczech. Istnieje pewna nieścisłość w przedstawionej dokumentacji w Zał. 3, gdzie znajdujemy informację, iż pomiędzy 1.03.1998 a 28.02.1999 Pan dr Łałowski zajmował jakoby jednocześnie stanowisko asystenta oraz adiunkta w Zakładzie Komórkowej Transdukcji Sygnału Instytutu Centrum Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej PAN. W 2008 roku Pan dr Łałowski przeniósł się do Finlandii na Uniwersytet Helsiński obejmując stanowisko starszego naukowca. Obecnie kontynuuje zatrudnienie na Uniwersytecie Helsińskim, zaś od sierpnia 2020 roku zajmuje dodatkowo stanowisko adiunkta w Instytucie Chemii Bioorganicznej PAN (IChB PAN) w Poznaniu. Uwieńczeniem i uhonorowaniem całokształtu twórczych działań dotyczących badań naukowych Pana dr Łałowskiego w zakresie schorzeń neurodegeneracyjnych było uzyskanie w 2011 roku tytułu docenta biochemii medycznej na Wydziale Medycznym Uniwersytetu Helsińskiego. Jego dorobek zawodowy był oceniany (obok systemowych recenzji publikacji) przez niezależnych recenzentów. Taka okoliczność wydawałoby się, iż mogłaby zwalniać Kandydata z wnioskowania o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego przez IChB PAN poprzez Radę Doskonałości Naukowej, a w efekcie nas recenzentów z dokonywania niejako ponownej oceny Jego dorobku w procedowanym postępowaniu habilitacyjnym. Brak jest jednak właściwych konwencji na rzecz uznania w

Polsce osiągnąć ocenionych przez fiński system szkolnictwa wyższego, a skutkujących faktem nadania tytułu docenta.

II. Ocena rozprawy habilitacyjnej

Na rozprawę habilitacyjną Pana dr Łałowskiego pt. „Analiza interakcji białkowych oraz zaburzonych ścieżek sygnałowych w patologii neuronalnych ceroidolipofuscynoz” składa się 9 oryginalnych prac badawczych i 1 artykuł przeglądowy, opublikowanych w recenzowanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym. Stanowi ona autorski wybór najważniejszych spośród opublikowanych prac Kandydata, najściślej związanych tematycznie z tytułem rozprawy. Przedstawiona do oceny rozprawa jest poprzedzona interesującym, zwięzłym wprowadzeniem przybliżającym zagadnienia związane z zaburzeniami neurodegeneracyjnymi, a w szczególności z ceroidolipofuscynozą neuronalną. Tematyka badań dotyczy kwestii z zakresu neuronauki i obejmuje charakterystykę interakcji białko-białko oraz powiązań zaburzonych szlaków molekularnych i sygnałów w komórce leżących u podłoża grupy rzadkich chorób neurodegeneracyjnych, celem stworzenia holistycznego obrazu zaburzeń funkcjonalnych w ludzkim mózgu. W zestawie 10 publikacji włączonych w rozprawę habilitacyjną Habilitant jest autorem korespondującym lub współkorespondującym w 9 pracach. Oświadczenia współautorów korespondujących są dołączone do rozprawy. Wynika z nich, iż Kandydat brał znaczący udział w tworzeniu koncepcji badawczych i wykonaniu doświadczeń, interpretacji wyników oraz w przygotowaniu manuskryptów. Opis wkładu pracy i udziału Pana dr Łałowskiego w tych publikacjach nie budzi wątpliwości co do jego kluczowej w nich roli. Z drugiej strony, można z łatwością zauważyć, iż włączone w przedłożoną do recenzji rozprawę habilitacyjną publikacje i opisane w nich prace stanowią rezultaty badań licznego grona naukowców zespołów badawczych, co jednak w żaden sposób nie umniejsza osiągnięciom naukowym Kandydata jako samodzielnie myślącej jednostce. W mojej ocenie bowiem, taka forma prac badawczych skutkuje dużym ich powodzeniem i realizacją zamierzonych celów w postaci konkretnych osiągnięć, mogąc w istotny sposób wpłynąć na postęp w określonej dziedzinie wiedzy i przyczynić się do osiągnięcia atrakcyjnych rozwiązań. „Ciężar gatunkowy” przedstawionej do recenzji rozprawy habilitacyjnej Pana dr Łałowskiego ocenić można przez obiektywną wartość jej artykułów składowych. Całkowita suma punktów IF tych publikacji wynosi 63,627, co

stanowi o wysokiej ocenie dorobku habilitacyjnego. Ułatwia to recenzentowi ocenę rozprawy, jak również fakt, że publikacje te przeszły już bowiem przez wymagający system recenzji renomowanych czasopism naukowych. Czuję się zwolniona z obowiązku szczegółowej charakterystyki wyników opisanych w rozprawie habilitacyjnej Pana dr Łałowskiego również ze względu na fakt, iż rezultaty wszystkich zawartych w rozprawie prac były oceniane przez niezależnych recenzentów procedury nadania tytułu docenta w Uniwersytecie Helsińskim. W takim przypadku pozwolę sobie ocenić to, czy publikacje stanowią merytorycznie zwartą całość oraz czy wnoszą istotny wkład w wiedzę. Nie mam wątpliwości, że odpowiedź na te pytania jest twierdząca. Należy zauważyć, iż rozprawa habilitacyjna (podobnie jak i komplet nadesłanych do oceny materiałów) jest starannie i przejrzysto przygotowana. Bardzo dobrze napisane zostało też omówienie najważniejszych rezultatów.

Podsumowując, prace składające się na rozprawę habilitacyjną Pana dr Łałowskiego stanowią wartościowy wkład w rozwój nauk biomedycznych, przyczyniając się do akceleracji badań w zakresie zastosowań proteomiki ilościowej w neurologii dla opracowywania nowych strategii terapeutycznych i mechanizmów molekularnych schorzeń neurodegeneracyjnych. Rozprawę oceniam w związku z tym bardzo wysoko i uznaję, iż całkowicie spełnia ona kryteria stawiane rozprawom habilitacyjnym.

III. Ocena dorobku naukowego

Dorobek publikacyjny Pana dr Łałowskiego, poza pracami wchodzącymi w skład rozprawy habilitacyjnej, składa się z 59 artykułów naukowych, z czego 8 stanowi oryginalne prace badawcze opublikowane w recenzowanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym, w tym z listy filadelfijskiej, przed uzyskaniem przez Kandydata stopnia doktora (łączna punktacja IF: 48,587; MNiSW: 950; liczba cytowań: 553, w tym 8 autocytowań); 51 stanowi oryginalne prace badawcze opublikowane w recenzowanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym, w tym z listy filadelfijskiej, po uzyskaniu przez Kandydata stopnia doktora, przy czym 10 z nich tworzy cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych składających się na osiągnięcie habilitacyjne (łączna punktacja IF: 63,627; MNiSW: 1284; liczba cytowań: 1730, w tym 23 autocytowania), zaś 41 pozostałych zaliczonych jest do innych osiągnięć naukowo-badawczych Kandydata (łączna punktacja IF:

206,086; MNiSW: 5664; liczba cytowań: 1549, w tym 24 autocytowania). Warto też nadmienić, iż łączna liczba cytowań publikacji Habilitanta (tj. 3777 bez autocytowania), tych przedstawionych jako cały dorobek naukowy, w tym składających się na Jego pracę habilitacyjną stanowi godzien dużej uwagi miernik atrakcyjności tych prac w literaturze światowej. Dorobek naukowy Pana dr Łałowskiego obejmuje także 4 opublikowane rozdziały w monografiach naukowych oraz 2 patenty międzynarodowe. Problematyka badawcza podejmowana przez Pana dr Łałowskiego opisana w publikacjach nie wchodzących w skład głównego osiągnięcia naukowego (tj. habilitacyjnego) skupia się na zagadnieniach związanych z proteomiką i neurodegeneracją z ukierunkowaniem na biologię systemową i stanowi cenne uzupełnienie pracy habilitacyjnej. Aktywność naukowa Pana dr Łałowskiego obejmuje ponadto jego uczestnictwo w międzynarodowych prestiżowych konferencjach i sympozjach naukowych. Prezentacje wygłoszone jako zaproszony wykładowca oraz wykonywane przez Habilitanta recenzje publikacji dla periodyków potwierdzają jego kompetencje naukowe. Na wysoką ocenę zasługuje udział Pana dr Łałowskiego w projektach grantowych – jako kierownik 4 grantów (3 zakończonych i jednego kończącego się w 2021 roku) i wykonawca 5 projektów. Świadczy to o pracowitości i dużej aktywności naukowej Kandydata.

Podsumowując, dorobek naukowy Pana dr Łałowskiego oceniam pozytywnie. Wyraźnie widać, iż doświadczenie, jakie Habilitant zdobył w czasie swoich licznych staży (w tym 2 poddoktorskich) i pracy za granicą przekłada się na znaczący dorobek naukowy, całkowicie spełniający wymagania stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego. Dla naukowej kariery i rozwijania zainteresowań Habilitanta wydaje się, iż znaczenie miały wszystkie odbyte staże poddoktorskie, co jak wspomniano uprzednio znalazło swoje odzwierciedlenie w licznych publikacjach, komunikatach naukowych oraz patentach.

IV. Ocena dorobku dydaktycznego, organizacyjnego i popularyzującego naukę

Można przypuszczać, że podczas staży poddoktorskich w instytutach naukowych zajęcia dydaktyczne w postaci prowadzenia ćwiczeń i wykładów dla studentów nie należały do obowiązków Pana dr Łałowskiego. Niemniej jednak, oprócz pracy badawczej Pan dr Łałowski prowadził w tym okresie, jak również obecnie, także działalność edukacyjną,

wspierając studentów swoją wiedzą i nabytym doświadczeniem z zakresu biologii medycznej, proteomiki oraz biologii systemów. Na uwagę zasługuje szeroki zakres doświadczenia pedagogicznego Kandydata dot. edukacji podstawowej (nauczanie licealistów oraz studentów studiów magisterskich), a także w zakresie edukacji doktorantów i postdoc'ów. Pod Jego opieką prowadzone były prace magisterskie. Ponadto, Pan dr Łałowski był promotorem 1 rozprawy doktorskiej (obecnie 1 w toku) i współ-promotorem 2 rozpraw doktorskich (obecnie 3 w toku). Był recenzentem prac doktorskich, uczestniczył w przygotowaniach materiałów do nauki na poziomie uniwersyteckim i podręczników akademickich, miał nadto swój udział w projektowaniu programów nauczania studiów magisterskich. Pan dr Łałowski jest członkiem 5 stowarzyszeń naukowych (FinnProt, FEBS, BioBio, HUPO i FENS) oraz członkiem honorowym Polskiego Towarzystwa Proteomicznego, jak również członkiem zespołów oceniających wnioski o finansowanie badań i przyznanie nagród naukowych. Liczne współautorstwo w publikacjach, udział w patentach, projektach badawczych, w tym międzynarodowych, a także komunikacja z sektorem gospodarczym (kierownik projektu Pfizer Compound Transfer Program w latach 2017-2019) świadczy o umiejętnościach Habilitanta do nawiązywania współpracy z innymi ośrodkami naukowymi i działami gospodarki. Wszystko to potwierdza, iż Pan dr Łałowski jest twórczym pracownikiem naukowym i dydaktycznym o wielkim potencjale.

V. Wniosek końcowy

Wiedza i doświadczenie zawodowe Pana dr Łałowskiego są gwarantem dalszego rozwoju badań nad chorobami rzadkimi przy zastosowaniu technologii multiomicznych, które, jak mam nadzieję, będą przez Niego prowadzone nie tylko w Finlandii, ale i w Polsce. Biorąc pod uwagę wyżej przedstawioną przeze mnie ocenę rozprawy habilitacyjnej oraz całokształtu dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego Pana doktora Macieja Maurycego Łałowskiego uważam, iż wszystkie oceniane elementy w pełni odpowiadają ustawowym wymogom stawianym kandydatom do stopnia doktora habilitowanego, określone w Ustawie z dn. 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r. poz. 1668 ze zm.), zwana dalej „Ustawą 2.0”; Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018 r. poz. 1669 ze zm.), zwana dalej „Przepisami wprowadzającymi” oraz Rozporządzeniem Ministra Nauki

i Szkolnictwa Wyższego z dnia 21 września 2018 r. w sprawie dyplomów doktorskich, dyplomów habilitacyjnych i legitymacji doktoranta (Dz.U. z 2018 r. poz. 1837), zwane dalej „Rozporządzeniem ws. dyplomów”, Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1818), zwane dalej „Rozporządzeniem ws. dyscyplin”. W związku z tym, wnoszę do Wysokiej Rady Naukowej Instytutu Chemii Bioorganicznej PAN w Poznaniu o dopuszczenie Pana doktora Macieja Maurycego Łałowskiego do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

Magdalena Gabor-Ciminska

